

Quản lý và xử lý chất thải nguy hại theo quy chuẩn kỹ thuật quốc gia

Trong thế giới ngày nay, con người đang phải đối mặt với một trong các vấn đề nghiêm trọng, đó là chất thải nguy hại. Những loại chất thải này sẽ gây hại cho môi trường và sức khỏe con người nếu không được xử lý đúng cách. Để giải quyết vấn đề, cần phải xử lý chúng một cách an toàn theo đúng quy chuẩn kỹ thuật quy định.

Tác động tiêu cực của chất thải nguy hại tới môi trường và sức khỏe

Căn cứ khoản 20 Điều 3 Luật Bảo vệ môi trường 2020, chất thải nguy hại là những chất thải nguy hại chứa yếu tố độc hại, phóng xạ, lây nhiễm, dễ cháy, dễ nổ, gây ăn mòn, gây nhiễm độc hoặc có đặc tính nguy hại khác. Các chất thải nguy hại đến từ rất nhiều nguồn khác nhau như: sinh hoạt hộ gia đình, ngành công nghiệp, y tế, thiết bị điện tử, chất thải bức xạ, chất thải đặc biệt. Cụ thể, danh mục chất thải nguy hại được quy định tại Mục C, Mẫu số 1, Phụ lục 3 ban hành kèm theo Thông tư 02/2022/TT-BTNMT ngày 10/01/2022

Chất thải nguy hại có ảnh hưởng tiêu cực đến môi trường và sức khỏe con người, nó bao gồm các chất có tính độc, gây ô nhiễm và ảnh hưởng xấu cho sức khỏe con người và môi trường. Cụ thể:

Thứ nhất, gây ô nhiễm môi trường: chất thải nguy hại gây ô nhiễm không khí, nước và đất, khi chất thải nguy hại được xả thẳng vào môi trường mà không được xử lý đúng cách, nó gây ô nhiễm môi trường xung quanh và ảnh hưởng đến hệ sinh thái tự nhiên.

Thứ hai, ảnh hưởng đến sức khỏe con người: chất thải nguy hại gây hại cho sức khỏe con người khi tiếp xúc trực tiếp hoặc qua việc hít thở, ăn/uống hoặc tiếp xúc với nước và đất bị ô nhiễm. Từ đó, con người sẽ chịu các bệnh về hô hấp, da, tiêu hóa, thần kinh và ung thư.

Thứ ba, ảnh hưởng đến đời sống động vật và thực vật: chúng gây hại cho đời sống động, thực vật trong môi trường, khi động vật hấp thụ chất độc qua thức ăn, nước hoặc không khí, gây ra các vấn đề về sức khỏe như: suy giảm chức năng gan, thận, hô hấp và tiêu hóa, và dẫn đến tử vong. Đối với thực vật, việc hấp thụ chất độc từ đất hoặc nước, gây ra sự suy yếu, giảm năng suất cây trồng và dẫn tới cây chết.

Quy định việc quản lý và xử lý chất thải nguy hại

Theo Bộ Tài nguyên và Môi trường, danh mục chất thải nguy hại đóng vai trò quan trọng trong việc quản lý và xử lý chúng một cách an toàn. Các danh mục này giúp xác định các loại chất thải và cung cấp hướng dẫn về cách xử lý, lưu trữ và loại bỏ chúng một cách an toàn để tránh những ảnh hưởng xấu đến môi trường và sức khỏe con người.

Việc nắm vững các chất thải nguy hại đối với các doanh nghiệp sản xuất, các hộ gia đình và tuân thủ các quy định liên quan là một phần quan trọng của việc bảo vệ môi trường và bảo vệ chính sức khỏe của con người. Tại Thông tư số 02/2022/TT-BTNMT ngày 10/01/2022 quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Bảo vệ môi trường cũng quy định về danh mục chất thải nguy hại, chất thải công nghiệp phải kiểm soát và chất thải rắn công nghiệp thông thường. Theo đó, Thông tư quy định rõ chất thải nguy hại, chất thải công nghiệp phải kiểm soát là chất thải rắn công nghiệp thông thường và mã chất thải được quy định tại Thông tư này.

Việc phân định chất thải công nghiệp phải kiểm soát là chất thải nguy hại hoặc chất thải rắn công nghiệp thông thường theo quy chuẩn kỹ thuật môi trường về ngưỡng chất thải nguy hại. Trường hợp chất thải công nghiệp phải kiểm soát chưa được phân định thì được quản lý như chất thải nguy hại; trường hợp

chưa có quy chuẩn kỹ thuật đối với một số tính chất và thành phần nguy hại nhất định thì áp dụng tiêu chuẩn quốc gia về bảo vệ môi trường của một trong các nước thuộc Nhóm các nước công nghiệp phát triển.

Chất thải rắn công nghiệp thông thường được thu hồi, phân loại, lựa chọn để tái sử dụng, sử dụng trực tiếp làm nguyên liệu, nhiên liệu, vật liệu cho hoạt động sản xuất. Yêu cầu kỹ thuật về bảo vệ môi trường đối với điểm tập kết, trạm trung chuyển chất thải rắn sinh hoạt được Thông tư nêu rõ, cần được bố trí bảo đảm kết nối hiệu quả giữa công tác thu gom, vận chuyển và xử lý; bán kính phục vụ thu gom tại hộ gia đình, tổ chức, cá nhân và khoảng cách an toàn môi trường thực hiện theo quy định tại QCVN 01:2021/BXD - Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về quy hoạch xây dựng được Bộ trưởng Bộ Xây dựng ban hành.

Điểm tập kết phải bố trí thiết bị lưu chứa chất thải có dung tích phù hợp với thời gian lưu giữ, bảo đảm không rò rỉ nước ra môi trường; thực hiện vệ sinh, phun khử mùi sau khi kết thúc hoạt động; điểm tập kết hoạt động trong thời gian từ 18 giờ đến 06 giờ sáng hôm sau phải có đèn chiếu sáng.

Chất thải nguy hại cần được xử lý và quản lý theo quy định để đảm bảo an toàn.

Thông tư cũng quy định phương tiện cơ giới vận chuyển chất thải rắn sinh hoạt phải đáp ứng các yêu cầu về an toàn kỹ thuật và bảo vệ môi trường theo quy định của pháp luật về giao thông vận tải. Xe chuyên dụng cuốn ép chất thải rắn sinh hoạt phải có thiết bị lưu chứa nước rỉ rác. Phương tiện vận chuyển chất thải rắn sinh hoạt phải bảo đảm không rơi vãi chất thải rắn sinh hoạt, rò rỉ nước rỉ rác, phát tán mùi trong quá trình vận chuyển; phải vệ sinh, phun xịt khử mùi trước khi ra khỏi khu vực trạm trung chuyển, cơ sở xử lý và sau khi hoàn thành thu gom, vận chuyển chất thải rắn sinh hoạt.

Phương tiện thu gom chất thải rắn sinh hoạt từ hộ gia đình, cá nhân đến điểm tập kết hoặc trạm trung chuyển chất thải rắn sinh hoạt phải bảo đảm không rơi vãi chất thải, rò rỉ nước ra môi trường trong quá trình hoạt động. Thiết bị lưu giữ chất thải rắn sinh hoạt được lắp cố định hoặc có thể tháo rời trên phương tiện vận chuyển và phải bảo đảm lưu giữ an toàn, không bị hư hỏng, rách vỡ và không ngấm, rò rỉ nước rác, phát tán chất thải, mùi ra môi trường.

Bên cạnh đó, ưu tiên công nghệ đã được ứng dụng thành công, đạt tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật môi trường về thiết bị xử lý, tái chế chất thải, phù hợp với điều kiện Việt Nam và được cơ quan có thẩm

quyền đánh giá, thẩm định theo quy định của pháp luật về khoa học và công nghệ, pháp luật về chuyển giao công nghệ; công nghệ thuộc danh mục công nghệ khuyến khích chuyển giao theo quy định của pháp luật về chuyển giao công nghệ.

An Dương

Nguồn: TẠP CHÍ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM.